

Kelle käes on Eesti saatus?

Peavoolumeediaks kutsutavad raadiod, ajalehed, internet ja telepilt toovad ikka tihemini meie ette vägevate tiitlitega majandus- ja poliitikategelaste nutulaule sellest, et Eesti inimeste suurenev töötuks jäämine on paratamatu, et kodumaiste väikeettevõtete asendumine suurte võõramaiste monopolidega on globaliseerumisega kaasas käiv paratamatus ning et eestlaste lahkumine kodumaalt on loomulik.

Et juba Confucius ütles, et tarkus algab asjade nimetamisest õige nimega, siis tunnistagem ausalt: Eesti Vabariigi puhul on täna tegemist kärbuva majanduse ning hääbuva riigiga, darwinistlik areng on otsa saamas ning vaglad valmistuvad pidusöögiks.

Vabaturgu ettekäandeks tuues kiirendatakse ja suurendatakse päevast päeva ärimonopolide hinnakujunduse ja globaalsete pankade intressipoliitika abil halastamatut rahvalüpsi, millele riigi valitsev klass, nn. poliitiline eliit ja nende manulised, aitab kaasa maksukoormuse tõstmisega. Eesti rahvas on surivoodil ja meist pressitakse riigi majanduskasvu nimel välja veel viimaseid elumahasid. Kas anda alla või lahendada olukord loominguliselt?

Mis see on ja miks see nii on?

Inimühiskonna väikseim ajalooline kooslus on perekond. Inimõiguste ülddeklaratsiooni artikli 16 järgi on "perekond ühiskonna loomulik ja fundamentaalne rühmaühik ning tal on õigus ühiskonna ja riigi kaitsele". Vanaisa Aristoteles defineeris ühiskonda kui korrapärast ja loomulikku perekondade koondist, kes seatud korra ja koostöö alusel taotleb ühiseid eesmärke ja hüvesid.

Ühistegevus on selle definitsiooni kohaselt tihedas seoses ühiskonna mõistega, sest ühistegevus on vahend, mille abil „seatud korra ja koostöö alusel ühiseid eesmärke ja hüvesid“ saavutada.

Kuidas aga saavutada korrastatud ning elujõulist ühiskonda läbi täna valitsevate ringkondade jutlustatud liberalismiideoloogiale tuginev pideva kahtlase väärtusega konkurentsi, jääb eestlaslikule kainelt kaalutlevale talupojamõistusele arusaamatuks.

Tuletagem meelde, enamik 1990. ja veel 2000. aastategi algul nii populaarsed olnud väikesed maa- ja linnaosapoed on oma ukсед kinni pannud ja nende asemel laiutavad nüüd suured välismaised kaubaketid, mis pakuvad meile müügiks valdavalt välismaiseid toiduaineid ja muud pudi-padi.

Känguvad ka kodumaised lillekasvatatajad-kaupmehed, rõivatootajad-rätsepad, apteegid, pagaritöökodad-leivatööstused, väikesed ärid, väiketalud ning väiketootmised kõigil tegevusaladel.

Meeldib või mitte, aga vastutus selle eest kanname eelkõige meie kui tarbijad, kaugemas plaanis meie kui hääletajad, kes me andsime oma

poolthääled parteide valitud kandidaatidele ning neist moodustatud oma „põhimõtetes“ järele andnud koalitsioonidele. Sellega me toetasime ja toetame, kes rohkem, kes vähem, kahjuks tänagi iga päev sellist, oma kaaslast nõrgestavat, kuid võõraid see-eest vägagi soosivat, majanduspoliitikat. Me sööme üksteist konkureerimisega turult välja, et võitja pärast seda saaks end välismaisele hiigelmonopolile müüa. Ja seda nii majanduslikus kui poliitilises tähenduses.

Terve inimpõlve kestnud omariikluse taustal peaks juba olema selge, et üksnes valimas-hääletamas „käimine“ meid ei aita. Nii nagu meid ei aita ka tööl „käimine“. Midagi tuleb ka ära teha ja parem kui ikka ühisel eestlaslikul nõuljõul. Tegelikult on see ju illusioon, et hääletades „armsa valijana“ Eestis kord 3-4 aasta tagant parimana tundunud poliitloosungi poolt, saab tänase Euroopa- ja eurooplasteülese Euroliidu ametliku majanduspoliitika tingimustes oma igapäevast majanduskeskkonda inimsõbralikumaks muuta.

Demokraatia olevat rahva võim. Ja see rahva võim, kui ta tõesti olemas on, peaks sellisel juhul olema rahva kui terviku (mitte rahva esindajate või globaalsete pankade) käes ja rahva iga liikme otsustada iga päev, mitte vaid ühel päeval 3-4 aasta järel. Kus sünnib viga?

Viga sünnib Kaval-Antsu (poliitikud) ja Vanapagana (rahvas) omavahelisest suhtlusest. Kusjuures, pange nüüd tähele, Kaval-Ants on Vanapagana tont teab kelle koolitatud hoolimatu võsuke. Oleks paganapapa võsukese kasvatamisega õigel ajal rohkem vaeva näinud ja ka ennast kõvasti rohkem harinud, poleks ka peres pahandusi. Siinkohal ei saa hoiduda kiusatusest soovitada kõigil lugeda klassik Tammsaare „Põrgupõhja uut Vanapaganat“ ja mitte usulisest vaid just majanduslikust küljest lähtudes; algajaile sobib ka „Totu Kuul“.

Iga inimese käes on rohkemal või vähemal määral valimissedeleid, mis annavad võimu – need on rahatähed, mille eest hoiame endal hinge sees, ostame asju või laseme kellelgi midagi ära teha. Selle kaudu me kujundamegi vastavalt oma võimetele meelepärase majanduspoliitika ja -keskkonna.

Kui meie rahva ideaal on tõesti võõraste rahaline õitseng meie töö ja vaeva arvel, siis olgu nii. Kui aga soovime, et meie endi elu õitseks, siis tuleb ka ise vastavalt käituda!

Kas esimene samm on ülejõukäivalt pikk?

Enne Teist maailmasõda ajasid meie esivanemad oma asju õigesti. Üle terve Eesti oli organiseeritud ulatuslik ühistute võrgustik: 52% meie pangandusest, 33% kindlustusest ning 98% või- ja munaekspordist kuulus läbi ühistute rahvale. Lisaks eelnimetatutele tegutsesid veel masina-, kartuli-, seemne- ja lihaühistud, rääkimata elamuühistutest ja ETK alla koondunud tarbijateühistutest, millele kuulusid paljud kodumaa kerge- ja rasketööstusettevõtted. See tagas, et meie ise olime Eestimaa omanikud. Täpselt

nii, nagu soomlased täna. Meie ülelahe vennasrahvas oskas oma asju korraldada selliselt, et soomlase tööga loodud väärtused jäävad soomlasele ning kapital, mida soomlased oma kodumaal valitsevad, voolab Soome sisse ning soomlased ei kulge kerjakottide kahinal üle maailma laiali. Miks siis just eestlastele peavad „kõik teed lahti“ olema? Tuleks õige kokku? Hakatuseks tehke või ekskursioon von Glehni linna Nõmmele.

Nõmme südames Pärnu mnt 326 tegutseb Tartu Hoiu-laenuühistu Tallinna kontor. Tartu Hoiu-laenuühistu on kaasaegne ühistuline finantseerimisasutus, mille tegevus on suunatud oma liikmetele finantsteenuste pakkumisele. Ühistu võtab liikmetelt hoiuseid, annab laenu, liisingut, faktooringut, väljastab garantiikirju ning korraldab liikmete varade kindlustamise.

Ühistu liikmeks võib saada igaüks, kel elukoht Eestis. Liikmeks võivad astuda kõik Eesti juriidilised ja füüsilised isikud. Liikmed on ühtlasi ühistu osanikud, kellel, sõltumata osa suuruselt, on igal üks hääl ja ei tolligi rohkem. Erasisikul piisab kaasomanikuks saamisel 35 ning ettevõtjal 50 eurosest sissemaksust, mis kujutab endast ühistu liikme vara ja annab liikmele õiguse osaleda ühistu juhtimises ning saada osa ühistu pakutavatest teenustest.

Astu ühistusse!

Ühistu on liikmete oma. Kui pankade ja teiste kommertsettevõtete omanikeks on kitsas omanikering, kelle vahel jaotatakse kasum, siis ühistu omanikering piirneb liikmelisusega ja see tähendab, et kasum jaotatakse liikmete kui omanike vahel.

Nagu rahaasutused ikka, on ka ühistu vahendaja. Ühistu vahendab raha, mida ühtedel on parasjagu üle nende, kellel seda oma mõistlike ettevõtmiste jaoks on hetkel puudu, ent kõik jääb ühistu piiresse. Nii võtab ühistu Eesti inimestelt ja ettevõtetelt hoiuseid ning annab laene Eesti inimestele ja ettevõtetele, hoides seejuures laenuintressid madalad ja hoiuseintressid kõrged. Sedasi ringleb raha eesti rahva enda hüvanguks, soodustades iga liikme tegevust.

Tartu Hoiu-laenuühistu jaoks on oluline, et tema liikmetel oleks hea. Seepärast lõi ühistu ühistusisese arveldusvahendi „Eesti veksel“, mis toimib kogukonnanahana ja võimaldab näiteks erasisikust liikmel saada ettevõtjast liikme käest soodsama hinnaga toodet või teenust ning ka ettevõtjatel märkida vääringuliselt omavahelist suhet.

Mis läinud, see läinud, mis tuleb on meie teha!

Me ei saa muuta minevikku, kuid me saame anda minevikule ausa hinnangu, nimetades asju õigete nimedega, ning vaadates üle selle hinnangu ausalt ja julgelt silma meie tänastele probleemidele, hakata muutma oma laste lapsepõlve paremaks. Me saame aidata ennast ja enda läbi ka teisi. Sellest alaku meie tarkus, läbi mille saame valida endale õige tegutsemismooduse.

Hoidkem ühte ja tegutsegem vastavalt oma ühishuvidele. Tundkem ja loogem ühtekuuluvust oma perekonnaga, ja oma laiendatud perekonnaga – kogu eesti rahvaga. Ühinegem ühistutesse! See käitumisjuhised on jõukohane igapäevastele meist, üksi astuda tuleb vaid esimene samm ühistegevuse suunas ning edasi astume juba kõik koos iseenda ning oma kodumaa saatuse peremeestena. Meie käes ongi kogu Eesti saatuse!

Andro Roos

Tartu Hoiu-laenuühistu juhatuse esimees